

for man ikke vil det. Den første Grund dertil er, at man derved vilde stifte Creditor, og man sige nu, hvad man vil om, at det ikke har Noget at betyde, enten man leverer Kornet paa Amtstuen eller til Præsten, saa troer jeg dog, man maa indrømme, at dette, taget ganske i Almindelighed, uden at fremdrage enkelte Exempler, har grumme meget at betyde. Jeg troer saaledes, at der er stor Forskjel paa, om en fattig Mand kan faae Genstand eller han ikke kan faae den, men Genstand vil der ikke være Tale om ved Amtstuen. Jeg erindrer, at et æret Medlem af Kirkecommissionen med stor Sandhedskjærlighed har sagt, at han kjendte en Mand, der i flere Aar slet ingen Tiende fik, fordi han ikke vilde anvende Tvangsforholdsregler for at faae den indbreven. Den ene Grund er altsaa, at Yderne vilde stifte Creditor, men det ville de vist ikke gaae ind paa. Dernæst er der en anden Grund, hvorpaa jeg virkelig efter min Erfaring maa lægge endeel Vægt. Vi leve i en Tid, da Alt skal gjøres i Penge, da Alt, baade Naturalydelser og Naturalarbejde, skal beregnes efter Penge, og det kan gaae i de Tider, hvori vi nu leve, men vi have havt andre Tider, da det ikke gik og da det ikke kunde gaae; vi, som have levet i Marenes Tyde, vide, at Forholdet dengang var et ganske andet. En af mine Sognesfolk har fortalt mig — og Enhver vil af egen Erfaring kunne bevidne noget Lignende —, at han, da han i de Aar skulde udpantes for sine Skatter, kjørte med 6 Edr. Byg til otte Rjsbmænd i Odense, men maatte tigge det paa den niende for at faae sine Penge. Det forekommer mig, at dette er en Sag, der vel er værd at overveie. Nu have vi Tider, da Pengene sidde løse, men vi have virkelig havt Tider — og Ingen kan indsejaa os for, at de ikke ville komme igjen — da det var en ulige lettere Sag for en Tiendeyder at udrede sin Tiende, naar den kunde leveres in natura, end naar den skulde converteres til Penge. Endelig er der en tredje Ting, som jeg blot skal berøre. Enhver vil indrømme mig, at vi, naar vi skulle staae i et lille Smule venligt Forhold til vor Menighed, maae leve med den; vi skulle ikke leve under den og vi skulle sandelig heller ikke leve

over den, men i det Diebliff vi faae Tienden ansat til en fast Pengesum, komme vi til at staae langt mere uafhængig af den; vi komme til ganske anderledes at kunne gaae tilfide for Menighedens Kaar, og det er Noget, jeg aldrig gaaer ind paa. Har Menigheden Noget, skulle vi ogsaa have Noget, men har den Intet, skulle vi sandelig heller Intet have. Det er altsaa af disse Grunde, at jeg ikke nogenstunde kan stemme for Tiendens Convertering til Penge. Det er, for at jeg skal igjentage det, ikke for Kirkens Skyld, thi den staaer nok alligevel, og Folketirken staaer i alt Fald ikke længere, end det danske Folk vil have det. Det er ikke for Præsternes, men det er for Tiendeydernes Skyld. Derfor kan jeg netop stemme for det foreliggende Lovforslag i alle dets Hovedtræk; idet det ikke berører, hvad jeg nu har omtalt, Tiendens Inddragelse i Statskassen eller dens Convertering til Penge. Naar jeg har sagt, at jeg kan stemme for Lovforslaget i dets Hovedtræk, skal jeg dog tillade mig at berøre enkelte Ting dert. Jeg skal da gjøre opmærksom paa, at det forekommer mig, at de jydsk Rald blive stillede meget uheldigt i Sammenligning med Raldene paa Derne. Alle Indtægter skulle jo beregnes til et bestemt Quantum Byg efter den aarlige Capitelstart, ikke efter en Mellemcapitelstart for hele Landet, men efter et bestemt Stifts Capitelstart. Deras vil imidlertid med Nødvendighed følge, at jo høiere Capitelstarten er, desto mindre Byg hører der til for at faae Embedet iveiret, og jo lavere Capitelstarten er, desto mere hører der til. Hvis altsaa et Embede paa Fyen har en Pengeindtægt af f. Ex. 600 Rd., der skal converteres til Byg, udgjør disse 600 Rd., converteret til en Capitelstart af 5 Rd., 120 Edr. Byg; men er Capitelstarten i Bisborg Stift 4 Rd. 3 Mk., blive de samme 600 Rd. til 133 Edr. Byg; altsaa 13 Edr. mere, og

Rettelse.

Sp. 453, Lin. 2—3 f. n.: „en oldnordisk-historisk Samfunds- og Rindstabs-Retning“, læs: „en oldnordisk-historisk, samfundskundskabelig Retning“.